

RP XX/2019 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om upphävande av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalen om ändringar och nödvändiga kompensande anpassningar som i enlighet med artikel XXI i GATS-avtalet har ingåtts med Argentina, Australien, Brasilien, Ecuador, Filippinerna, Hongkong, Indien, Japan, Kanada, Kina, Colombia, Republiken Korea, Kuba, Schweiz, det separata tullområdet Taiwan, Penghu, Kinmen och Matsu, Nya Zeeland och Förenta staterna med anledning av Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Österrikes, Republiken Polens, Republiken Sloveniens, Republiken Slovakiens, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till Europeiska unionen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om upphävande av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalen om ändringar och nödvändiga kompensande anpassningar som i enlighet med artikel XXI i GATS-avtalet har ingåtts med Argentina, Australien, Brasilien, Ecuador, Filippinerna, Hongkong, Indien, Japan, Kanada, Kina, Colombia, Republiken Korea, Kuba, Schweiz, det separata tullområdet Taiwan, Penghu, Kinmen och Matsu, Nya Zeeland och Förenta staterna med anledning av Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Österrikes, Republiken Polens, Republiken Sloveniens, Republiken Slovakiens, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till Europeiska unionen (328/2009). Enligt 2 § i den lag som föreslås bli upphävd (328/2009) bestäms om ikraftträdandet av lagen genom förordning av statsrådet. Någon ikraftträdandeförordning har inte utfärdats, vilket innebär att lagen inte är i kraft.

På basis av befogenhetsfördelningen mellan EU och dess medlemsstater vid den tidpunkt då lagen 328/2009 behandlades föll en del av de områden som avtalen omfattar under delad befogenhet. I fråga om dem krävdes nationellt godkännande för att de skulle träda i kraft. Processen för att ratificera avtalen slutfördes dock inte inom EU.

EU-domstolens yttrande 2/15 om Europeiska unionens befogenhet att ingå ett frihandelsavtal med Singapore ändrade tolkningen när det gäller ingående av handelsavtal och befogenhetsfördelningen. Till följd av yttrandet föreslog kommissionen att ovan nämnda så kallade EU25-avtal om konsolidering skulle ingås med WTO-medlemmarna som unionsavtal och på så sätt fås i kraft.

Den 5 mars 2019 fattade Europeiska unionens råd beslut om att ingå EU25-avtalen om konsolidering som unionsavtal. Efter det utfärdade EU ett meddelande om ikraftträdandet av ändringar i tjänstehandelsbindningarna i WTO. Enligt EU:s meddelande träder dess bindningslista gällande tjänstehandel i kraft i WTO den 15 mars 2019.

Avtal som omfattas av Europeiska unionens exklusiva befogenhet sätts inte i kraft separat nationellt. Av denna anledning ska ikraftträdandelagen upphävas.

Lagen om upphävande av ikraftträdandelagen föreslås träda i kraft våren 2020.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

1.1 Avtal som gäller ändringar i EU:s tjänstehandelsbindningar, de så kallade EU25-avtalen om konsolidering

WTO:s allmänna tjänstehandelsavtal, GATS-avtalet, innehåller bestämmelser som bland annat gäller villkor för marknadstillträde för utländska tjänsteleverantörer inom olika sektorer. Varje WTO-medlem registrerar sina åtaganden i fråga om dessa bestämmelser i listor över särskilda bindningar. Listorna kallas bindningslistor.

EU:s tjänstehandelsbindningar omfattade fram till mars 2019 endast de tolv länder som var unionsmedlemmar år 1994. Under 1995 och 2004 anslöt sig tretton länder till EU (inklusive Finland). I och med det inledde EU år 2004 förhandlingar om att slå samman EU:s och de nya medlemsstaternas tjänstehandelsbindningar till en gemensam lista. Genom sammanslagningen ville man säkerställa att bindningarna för de länder som hade anslutit sig 1995 och 2004 står i samklang med EU:s GATS-bindningar och att de förbehåll som gäller alla medlemsländer på EU:s bindningslista gäller också i de nya medlemsländerna.

Ändringarna gjordes i enlighet med artikel XXI (ändring av listor) i GATS-avtalet. Artikel XXI innehåller bestämmelser om förfarandet för ändring av listor som innehåller tjänstehandelsbindningar. Enligt artikeln kan WTO-medlemmarna begära förhandlingar om kompenserande ändringar, om de anser att ändringar som gjorts av ett annat WTO-medlemsland inverkat på deras kommersiella intressen. Som en del av förfarandena förhandlade EU fram avtal med kompensationer (EU25-avtal om konsolidering) med WTO-medlemmarna i fråga.

EU25-avtalen om konsolidering är sådana avtal om kompenserande ändringar som uppkommit till följd av dessa förhandlingar. Sjutton avtal förhandlades fram. Avtalen ingicks i form av brev och de innehåller två bilagor: i den ena bilagan redogörs för de ändringar som gjorts till följd av breddningen av EU:s bindningslista och i den andra bilagan redogörs för de ändringar som EU har förbundit sig till som kompensation för dessa ändringar.

Det förfarande för certifiering av EU:s bindningslista i WTO som följde efter avtalsförhandlingarna slutfördes under 2006. Resultatet av detta var att EU hade en färdigt framförhandlad konsoliderad EU25-bindningslista, som omfattade de dåvarande medlemsländerna i EU.

Åtgärder för att godkänna avtalen om konsolidering inleddes inom EU i juli 2007. Enligt den dåvarande befogenhetsfördelningen innehöll avtalen element som faller under delad befogenhet. De skulle därför ratificeras också nationellt.

Processen för att ratificera avtalen inom EU slutfördes dock inte. Detta berodde framför allt på att Frankrike inte kunde ratificera avtalen. De hade nämligen inte upprättats på franska på det sätt som förutsätts i den franska grundlagen. Samtliga av de dåtida medlemsländerna (inklusive Finland) har ratificerat avtalen.

1.2 Processen för att sätta i kraft EU25-avtalen om konsolidering nationellt

Riksdagen har i enlighet med 97 § i grundlagen mottagit flera utredningar om processen i samband med EU25-avtalen om konsolidering.

Riksdagen godkände EU25-avtalen om konsolidering den 10 mars 2009. Avsikten var att avtalen skulle sättas i kraft genom lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalen om ändringar och nödvändiga kompenserande anpassningar som i enlighet med artikel XXI i GATS-avtalet har ingåtts med Argentina, Australien, Brasilien, Ecuador, Filippinerna, Hongkong, Indien, Japan, Kanada, Kina, Colombia, Republiken Korea, Kuba, Schweiz, det separata tullområdet Taiwan, Penghu, Kinmen och Matsu, Nya Zeeland och Förenta staterna med anledning av Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Österrikes, Republiken Polens, Republiken Sloveniens, Republiken Slovakien, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till Europeiska unionen (328/2009).

Enligt 2 § i den lagen bestäms om ikraftträdandet av lagen genom förordning av statsrådet. Någon ikraftträdandeförordning har inte utfärdats, vilket innebär att lagen inte är i kraft.

1.3 EU:s beslut om att ingå EU25-avtalen om konsolidering som unionsavtal

EU-domstolens yttrande 2/15 i maj 2017 har ändrat tolkningen i fråga om ingående av handelsavtal och befogenhetsfördelningen. Kommissionen föreslog därmed att EU25-avtalen om konsolidering med WTO-medlemmarna ska ingås som unionsavtal. Riksdagen informerades om frågan genom en E-skrivelse (E 101/2018 rd) den 7 december 2018.

Den 5 mars 2019, efter att Europaparlamentet gett sitt godkännande, fattade rådet beslut om att ingå EU25-avtalen om konsolidering som unionsavtal. Efter det utfärdade EU ett meddelande om ikraftträdandet av ändringar i tjänstehandelsbindningarna i WTO. Enligt meddelandet trädde en ny lista gällande tjänstehandelsbindningar som omfattar tjugofem EU-medlemsländer i kraft i WTO den 15 mars 2019.

1.4 Föreslagna ändringar

Enligt förslaget ska lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalen om ändringar och nödvändiga kompenserande anpassningar som i enlighet med artikel XXI i GATS-avtalet har ingåtts med Argentina, Australien, Brasilien, Ecuador, Filippinerna, Hongkong, Indien, Japan, Kanada, Kina, Colombia, Republiken Korea, Kuba, Schweiz, det separata tullområdet Taiwan, Penghu, Kinmen och Matsu, Nya Zeeland och Förenta staterna med anledning av Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Österrikes, Republiken Polens, Republiken Sloveniens, Republiken Slovakiens, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till Europeiska unionen (328/2009) upphävas.

2 Propositionens konsekvenser

EU godkände EU25-avtalen om konsolidering som unionsavtal den 5 mars 2019. För EU:s del trädde avtalen i kraft den 15 mars 2019. Avtalen är därmed bindande för Finland via EU, och lagen om sättande i kraft av avtalen föreslås därför bli upphävd.

Propositionen har inga konsekvenser för statsfinanserna.

3 Beredningen av propositionen

Regeringens proposition har beretts vid utrikesministeriet. Propositionsutkastet har sänts på remiss till kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet samt statsrådets kansli.

Eftersom Ålands lagting i tiden gav sitt bifall till att ikraftträdandelagen 328/2009 träder i kraft i landskapet, har också landskapsregeringen blivit ombedd att yttra sig i samband med beredningen av propositionen. På basis av självstyrelselagen behövs inte lagtingets bifall till en lag om upphävande av en ikraftträdandelag.

4 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den ...

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag om upphävande av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalen om ändringar och nödvändiga kompenserande anpassningar som i enlighet med artikel XXI i GATS-avtalet har ingåtts med Argentina, Australien, Brasilien, Ecuador, Filippinerna, Hongkong, Indien, Japan, Kanada, Kina, Colombia, Republiken

Korea, Kuba, Schweiz, det separata tullområdet Taiwan, Penghu, Kinmen och Matsu, Nya Zeeland och Förenta staterna med anledning av Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Österrikes, Republiken Polens, Republiken Sloveniens, Republiken Slovakiens, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till Europeiska unionen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalen om ändringar och nödvändiga kompenserande anpassningar som i enlighet med artikel XXI i GATS-avtalet har ingåtts med Argentina, Australien, Brasilien, Ecuador, Filippinerna, Hongkong, Indien, Japan, Kanada, Kina, Colombia, Republiken Korea, Kuba, Schweiz, det separata tullområdet Taiwan, Penghu, Kinmen och Matsu, Nya Zeeland och Förenta staterna med anledning av Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Österrikes, Republiken Polens, Republiken Sloveniens, Republiken Slovakiens, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till Europeiska unionen (328/2009).

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 2019

Statsminister
Antti Rinne

Utvecklings- och utrikeshandelsminister Ville Skinnari